

3. Святокум Н. Мовою барв, орнаментів і крою. Український народний костюм. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://uamodna.com/articles/ukrayinsjkyu-narodnyy-kostyummovoyu-barv-ornamentiv-kroyu/>
4. Скуратівський В. Т. Берегиня: Художні оповіді, новели / В. Т. Скуратівський. – К.: Рад. письменник, 1998. – 278 с.
5. Степовик Д. В. Скарби України: Наук.-худ. кн. / Д. В. Степовик. – К.: Веселка, 1991. – 192 с
6. Оробець Т. Маршрути шиття / Т. Оробець // Український тиждень. – 2011. - №8 (173). С. 62–64.

References

1. Nikolayeva, T. Riznovydy tradytsiynoho odyahu [Types of traditional clothing]. <http://dnevnik.bigmir.net/groups/article/52530>
2. Trachuk, T. P. Vykorystannya narodnykh motyviv u modelyuvanni odyahu [Using folk motifs in modeling clothes]. www.rusnauka.com
3. Svyatokum, N. Movoyu barv, ornamentiv i kroyu. Ukrayins'kyu narodnyy kostyum [In the language of colors, ornaments and cut. Ukrainian folk costume]. <https://uamodna.com/articles/ukrayinsjkyu-narodnyy-kostyummovoyu-barv-ornamentiv-kroyu/>
4. Skurativ's'kyu, V. T. 1998. Berehynya [Beregyn]. Kiev: Soviet writer.
5. Stepovyk, D. V. 1991. Skarby Ukrayiny [Treasures of Ukraine]. Kiev: Rainbow.
6. Orobets', T. 2011. "Marshruty shyttya [Sewing Routes]." *Ukrainian Week* 8(173): 62-64.

The folk Ukrainian costume is one of the symbols of Ukrainian culture whose preservation has invaluable significance in self-knowledge, the self-creation of the national identity of the contemporary Ukrainian people, in particular the preservation of its national-cultural identity through folk clothing and embroidery. In general, the traditional costume of Ukrainians can be called the treasury of the spiritual culture of the people, which in its specific ways reflects the national character. The purpose of this work is to determine the peculiarities of the process of forming a Ukrainian national costume, to study trends in the development of ethnoculture and the influence of the national style on the formation of a student's civic identity in the process of professional training of designers, designers of clothing and footwear. The following tasks were solved: an analytical review of history and ways of development of the Ukrainian costume has been carried out; characteristic features of the national style are established; the ethno-stylistic tendencies of the Ukrainian fashion from the point of view of modern designers-designers are determined. The scientific novelty of this research is that for the first time the formation of the national-cultural identity of the student through the prism of the national style in the Ukrainian costume, through clothing and folk embroidery has been established. Thus, in the article the problems of the influence of the Ukrainian national costume on the formation of the student's civic identity in engineering-technological specialties in the process of professional training are researched. Based on the analysis of stylistic tendencies of contemporary designers, the directions of students' preparation for preservation of ethno-style in modern clothes and footwear are shown.

Keywords: fashion, ethno-style, Ukrainian costume, designer-fashion designer, national traditions, identity, personality

УДК 378.011.3-057.87:613(045)

DOI 10.31339/2413-3329-2018-2(8)-102-104

Ксенофонтів Сергій Саввич,

доктор медичних наук, доцент,

Мукачівський державний університет, м. Мукачєво

ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРИ ЗДОРОВ'Я МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА

У статті обґрунтовано домінуючий вплив навчально-виховного процесу на формування основ культури здоров'я студентів. Названо основні причини, згідно якими формування культури здоров'я студентів слід вважати першочерговою педагогічною проблемою. Визначено передумови та умови формування основ культури здоров'я молоді, а саме: соціальні, педагогічні, медичні, екологічні, економічні, географічні, індивідуальні. Прослідковано поетапність педагогічного процесу формування культури здоров'я студентів в процесі багаторічного навчання у ЗВО. Доведено пріоритетність педагогічного впливу на формування основ культури здоров'я студентів в процесі індивідуального розвитку та становлення особистості протягом навчання у вищому навчальному закладі. Визначено послідовність та структуру вирішення педагогічної проблеми формування основ культури здоров'я студентської молоді.

Ключові слова: культура здоров'я, студент, умови, педагогічний вплив.

Постановка проблеми. Формування культури здоров'я як процесу є предметом дослідження у різних науках: лікувальній медицині, теорії та методиці фізичної культури, фізіології, психології, педагогіці та ін.. На даний час залишаються відкритими питання: хто саме повинен здійснювати вирішення проблеми формування культури здоров'я і відповідно хто має нести відповідальність перед суспільством за кінцевий результат даного процесу.

Проведене нами емпіричне дослідження засвідчує, що переважна більшість опитуваних студентів вважають забезпечення здоров'я першочерговою справою медичних установ. Проте у половині своїх проблем зі здоров'ям, як засвідчує ряд авторів, людина може звинувачувати тільки себе і свій спосіб життя (фактор впливу на здоровий спосіб життя 50%) [1; 2; 3; 4; 5]. Система охорони здоров'я не в змозі самотужки забезпечити належний рівень здоров'я населення країни. Медицина лікує хвороби які переважно знаходяться вже в прогресуючому стані [5]. Лікування не принесе користі, якщо у людини немає культури здоров'я [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. На даний момент наукові матеріали підтверджують інформацію про негативні тенденції в стані здоров'я студентської молоді. Це пов'язано, насамперед, з особливостями системи освіти, яка не сприяє формуванню культури здоров'я оскільки приніжує основні

потреби, зокрема і потребу в русі. Тому сучасна система освіти несе частину відповідальності за ситуацію що склалась зі здоров'ям молоді [1; 4]. При цьому важливим завданням навчальної діяльності з фізичної культури є не лише формування вмінь та навичок, а й вивчення технологій формування культури здоров'я з подальшим їх використанням. Функція навчального закладу полягає у створенні розвивального простору для колективу в цілому і кожної особистості зокрема, в якому проходить безперервний розвиток потреби у здоровому способі життя. Важливо у процесі фахової підготовки створити умови, що забезпечать можливість формування культури здоров'я і її саморозвитку у кожного студента

Мета статті: довести домінантність педагогічного впливу на формування культури здоров'я особистості студента.

Результати дослідження. На основі опрацювання наукової літератури нами виділено основні причини, згідно яких процес формування культури здоров'я студентів можна вважати першочерговою педагогічною проблемою. Першою причиною є той факт, що здоров'я, насамперед, залежить не від зовнішнього втручання, а від способу життя індивіда. Як ми згадували раніше, здоров'я залежить на 8-10% від медицини і на 50-52% від способу життя [2]. Спосіб життя формується в процесі життєдіяльності індивіда. Створювати позитивний вплив на формування способу

життя можна завдяки педагогічному впливу на особистість. Оскільки встановлена залежність здоров'я людини від її способу життя, то виникає необхідність у створенні педагогічної теорії, спрямованої на збереження і зміцнення здоров'я методами та засобами педагогіки [6].

Наступною причиною є той факт, що система освіти несе відповідальність за якість підготовки фахівця. При цьому, як свідчать результати опитування студентів, основна причина невиконання ними необхідної добової потреби в рухах - надмірне завантаження навчальною роботою. Причини даного явища різні. Це може бути нерациональний розподіл навантаження або нерациональне використання студентами вільного від обов'язкових занять часу. Проте, незалежно від причин, можна констатувати про масові порушення рухового режиму студентами на протязі навчання у ЗВО, що негативно відображається на їх здоров'ї [3]. Тому ряд авторів пропонують формування культури здорового способу життя закласти в зміст освіти [4].

Культура здоров'я, як зазначалось раніше [3], включає в себе чотири складові. Психічне здоров'я – характеризується почуттям емоційної комфортності і залежить від вміння студента контролювати свій емоційний стан, що в свою чергу залежить від рівня його вихованості. В процесі навчання студент часто потрапляє у ситуації, коли має сам вирішувати складні завдання, які вимагають як інтелектуальних, так і вольових зусиль. В процесі цієї діяльності відбувається психологічний розвиток студента. А взаємно-ввічливе спілкування з викладачами сприяє розвитку рівня вихованості студентів. Соціальне здоров'я – залежить від комунікативних здібностей студента які він може розвивати у сприятливому для даного процесу середовищі. Соціальне здоров'я тісно переплітається з психологічним, часто в науковій літературі їх ототожнюють. Студент частково сам є творцем того мікросоціуму в якому перебуває, впливаючи на відносини у середині групи чи курсу де навчається. При цьому рівень його соціального здоров'я напряму пов'язаний з його соціальним статусом. Духовне здоров'я дозволяє особистості творчо розвиватись та самовдосконалюватись як гармонійній особистості. Студент пізнає цінну вчинків, обирає для себе вектор дій для досягнення цілі і тим самим визначає напрям особистого подальшого розвитку. Якими соціальними принципами, моральними чи аморальними, буде керуватись студент у своїх діях залежить і від педагогічного процесу. Фізичне здоров'я - характеризує функціональний стан організму, залежить від вміння студента дотримуватись правильних режимів. А саме: рухового режиму, режиму відпочинку, раціонального харчування та ін.. Ці завдання можливо вирішити на протязі навчально-виховного процесу.

Проаналізувавши інформацію, отриману на основі опрацювання теоретичних джерел, ми визначили основні необхідні умови формування культури здоров'я студентської молоді, якими є: соціальні, педагогічні, економічні, медичні, індивідуальні, екологічні, географічні. На процес формування культури здоров'я студентів впливають різні фактори: стать, вік, рівень розвитку, та умови в яких проходить процес формування культури здоров'я [2; 3]. Знання умов формування культури здоров'я студентів дозволяє нам перейти до наступного етапу вивчення педагогічного впливу на процес формування культури здоров'я, який проходить три етапи, що характеризуються рівнем сформованості спеціальних знань, умінь та навичок:

1. Низький рівень. Характеризується відсутністю конкретного змісту цілей формування культури здоров'я. Є наявність бажання покращити рівень здоров'я. Студент здійснює разовий вплив на свою особистість під дією зовнішніх факторів і об'єктивних вимог. Зовнішньо заданими є і засоби саморозвитку. Самоконтроль відсутній, або носить ситуативний характер.

2. Середній рівень. Характеризується постановкою конкретних цілей та завдань з саморозвитку культури здоров'я, які не стосуються особистості в цілому, а лише певних якостей та вмінь. Дії, спрямовані на саморозвиток, залежать від зовнішніх обставин. Власна особистість є об'єктом вивчення студента, який

проявляє активність у визначенні цілей самовдосконалення, набуває вмінь з саморозвитку. Періодично студент звітує перед собою про проведену роботу.

3. Високий рівень. Характеризується проведенням студентом самостійного та всебічного аналізу й конкретного формулювання цілей саморозвитку культури здоров'я. Студент усвідомлює можливість їх реалізації у процесі практичної роботи. Самостійно здійснює і планує, намічає шляхи та засоби само вдосконалень, знаходить оригінальні прийоми роботи над собою. Студент легко помічає формуючий вплив своїх валеологічних дій. Самоконтроль відбувається на рівні навички. Корекція проміжних і кінцевих результатів процесу саморозвитку культури здоров'я відбувається легко та невимушено [5].

У навчальному закладі формування культури здоров'я особистості студента відбувається під дією цілеспрямованого педагогічного впливу. Розпочинається процес формування культури здоров'я студентів з вихідного контролю стану студентів та умов, необхідних для реалізації процесу. На основі отриманої інформації складається програма формування культури здоров'я студентів на один семестр. Реалізується програма формування культури здоров'я студентів за допомогою підібраних у відповідності до дидактичних та специфічних принципів спеціальних знань та рухових навичок. Формування позитивної мотивації відбувається в процесі практичного виконання вправ та бесід. В формі бесід пояснюється і теоретичний матеріал що надається студентам переважно на електронних носіях у вигляді відеоматеріалів та лекцій. Умови для формування культури здоров'я студентів є переважно несприятливими. Говорячи про більшість, можемо зазначити, що студенти проявляють індивідуальну готовність до ведення здорового способу життя та формування особистої культури здоров'я. На заваді даному процесу стають педагогічні, економічні та соціальні умови. А саме, зміст навчального матеріалу та рівень підготовки викладацького складу недостатній для здійснення формування культури здоров'я студентів. Нерациональне розподілення навантаження на студента призводить до перевтоми. Шкідливо на здоров'я впливає перехід до стобальної системи оцінювання, а точніше не до кінця відпрацьований механізм відпрацювання пропущених через хворобу занять. Студенти через боязнь втратити бали відвідують заняття в хворому стані тим самим сприяючи розповсюдженню хвороби серед учасників навчально-виховного процесу. Соціальна реклама більше підтримує нездоровий спосіб життя, мова йде про рекламу тютюнових виробів та алкоголю, насилля, жорстокість страх домінує у інформаційних мережах. Студенти через недостатнє матеріальне забезпечення поєднують навчання і роботу, що негативно відбивається на їхній успішності. Тому формування культури здоров'я для багатьох студентів є питанням неактуальним оскільки вони більше зайняті вирішенням першочергових, на їх думку, завдань, а саме навчання для можливості отримання стипендії що дозволить забезпечувати свої первинні потреби в їжі та одязі. В таких умовах процес формування культури здоров'я буде реалізований за рахунок розвитку індивідуальних якостей студента як засіб протидії негативному впливу антисоціальної реклами. Що, в свою чергу, має бути реалізоване протягом навчальних занять і не повинно створювати для студентів додаткових проблем з пошуком вільного часу. Додатково студенти мають займатись фізично-оздоровчими вправами тільки виключно з власної ініціативи. Зміст занять має сприяти розвитку основ культури здоров'я студентів, що в свою чергу має забезпечуватись вивченням спеціальних оздоровчих методик.

Висновки та перспективи подальших досліджень.

Формування культури здоров'я студентів залежить від певних психолого-педагогічних умов: формування позитивної мотивації, врахування рухової активності, відповідність змісту навчальних програм фізіологічним і віковим нормам. Зміст занять має відповідати конкретним умовам, в яких проходять заняття в даному ЗВО і при цьому має забезпечити вирішення завдань занять.

Список використаних джерел

1. Ефимова В. М. Формирование культуры здоровья в индивидуализирующемся социуме / В.М. Ефимова. // [зб. наук. праць.] Культура здоров'я. – Херсон, П.П. Вишемирський В. С., 2006. №1. – С. 177 – 181.
2. Карпова І. Б. Фізична культура та формування здорового способу життя: [навч. посіб.] / І. Б. Карпова, В. Л Корчинський., А. В. Зотов. - К.: КНЕУ, 2005. – 104 с.
3. Макаренко В. К. Культура здоровья как приоритетная задача общественного развития молодежи / В.К. Макаренко, О.Д. Григорьева, Ж.В. Тома // Спортивный психолог.–2009. – № 2 (17). – С. 63-67.
4. Микитюк О. М. Формування культури здоров'я старшокласників у навчально-виховному закладі / О. М. Микитюк // Науковий вісник державного університету фізичної культури. Спортивна наука України. Електронне наукове фахове видання. - Львів, 2009. – № 2(22). – С.66–73.
5. Преображенская О. Н. Теоретические основы исследования проблемы культуры здоровья / О. Н. Преображенская // Физическое воспитание студентов. – 2010. – № 1. – С. 87–90.
6. Халайцан А. П. Культура здоров'я особистості як складова частина її фізичної культури // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2014. – № 3. – С. 79 – 84.

References

1. Efymova, V. M., 2006. Formyrovanye kul'tury zdorov'ya v yndyvdualyzyruyushchemsya sotsyume [Forming a health culture in an individualizing society]. Health culture, 1, pp. 177–181.
2. Karpova, I. B., Korchyns'kyu V. L., and A. V. Zotov. 2005. Fyzychna kul'tura ta formuvannya zdorovoho sposobu zhyttya [Physical culture and the formation of a healthy lifestyle]. Kyiv: KNEU.
3. Makarenko V. K., Hryhor'eva O.D., and Zh. V. Toma. 2009. Kul'tura zdorov'ya kak pryorytetnaya zadacha obshchestvennoho razvytyya molodezhy [Health culture as a priority task of social development of youth]. Sports psychologist, 2(17), pp. 63–67.
4. Mykytyuk, O. M., 2009. Formuvannya kul'tury zdorov'ya starshoklasnykiv u navchal'no-vykhovnomu zakladi [Formation of a culture of health of senior pupils in an educational institution]. Scientific announcer of the State University of physical culture. Sports science of Ukraine, 2 (22), pp. 66–73.
5. Preobrazhenskaya, O. N., 2010. Teoretycheskye osnovy yssledovanyya problemy kul'tury zdorov'ya [Theoretical basis for the researching of the problem of health culture] Physical education of students, 1, pp. 87–90.
6. Khalaytsan, A.P., 2014. Kul'tura zdorov'ya osobystosti yak skladova chastyna yiyi fizychnoyi kul'tury [Culture of personality health as an integral part of her physical culture]. Pedagogy, psychology and medical-biological problems of physical education and sports, 3, pp.79–84.

В статті обґрунтовано домінуюче впливання навчально-виховного процесу на формування основ культури здоров'я студентів. Названі основні причини, по яким формування культури здоров'я студентів слід вважати в першу чергу педагогічною проблемою. Визначено передумови та умови формування основ культури здоров'я молоді, а саме: соціальні, педагогічні, медичні, екологічні, економічні, географічні, індивідуальні. Прослідковано етапність педагогічного процесу формування культури здоров'я студентів в процесі багаторічного навчання в ВУЗі, доведено пріоритетність педагогічного впливу на формування основ культури здоров'я студентів в процесі індивідуального розвитку та становлення особистості на протязі навчання. Визначено послідовність та структуру рішення педагогічної проблеми формування основ культури здоров'я студентської молоді.

Ключові слова: культура здоров'я, студент, умови, педагогічне впливання

The article substantiates the dominant influence of the educational process on the formation of the foundations of the health culture of students. The main reasons for the formation of a culture of health of students should be considered as a primary pedagogical problem. The preconditions and conditions for forming the foundations of the culture of youth health, are namely: social, pedagogical, medical, ecological, economic, geographic, and individual. The stage-by-stage of the pedagogical process of forming the health culture of students in the process of long-term study in the higher educational establishment was observed. the priority of pedagogical influence on the formation of the basis of the culture of health of students in the process of individual development and the formation of the person during the study at a higher educational institution is proved. The sequence and structure of solving the pedagogical problem of forming the foundations of the health culture of student youth are determined.

Key words: health culture, student, conditions, pedagogical influence.

УДК 338.48:378

DOI 10.31339/2413-3329-2018-2(8)-104-108

Лужанська Тетяна Юрївна,
кандидат географічних наук, доцент,

Товканець Ганна Василівна,
доктор педагогічних наук, професор,

Чубірка Ганна Іванівна,
старший викладач,

Мукачівський державний університет, м. Мукачево

АКТУАЛЬНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СФЕРИ ТУРИЗМУ

Актуальність теми дослідження обумовлена комплексним підходом до оцінки складових професійної підготовки майбутніх фахівців сфери туризму. Метою дослідження є формування цілісного підходу до удосконалення професійної підготовки фахівців для сфери туризму. Для отримання результатів дослідження використано такі методи: історичний, аналізу та синтезу, абстрактно-логічний, аналітичний та інші. Це дало змогу сформулювати модель підготовки майбутніх фахівців сфери туризму. Подальшого дослідження потребують питання компетентнісного підходу до кваліфікованої підготовки фахівців у сфері туризму.

Ключові слова: професійна туристична освіта, парадигма професійної освіти, суб'єкти навчально-виховного процесу, компетентнісний підхід, модель підготовки фахівців сфери туризму.